

TISKOVÁ ZPRÁVA

.....

William Shakespeare

MMOHO POVYKU PRO NIC

premiéra 3. března 2009

.....

MNOHO POVYKU PRO NIC

William Shakespeare

premiéra 3. března 2009 ve Velkém sále Švandova divadla

synopse

Komedie o válce v lásce, plná zvrátů, vtipů a důvtipu, odposlechů, pomluv a nečekaných odhalení se odehrává v „shakespearovské“ Messině, v sídle messinského guvernéra Leonata. Začíná koncem – koncem války a návratem knížete aragonského a jeho mužů do Mesiny a začátkem – začátkem času námluv, sblížení a tokání. Válčit se teď bude už „jenom“ o srdce, bojištěm budou zahrady a plesové sály. Navzájem se tu proplétají tři dějové linie – námluvy knížecího oblíbence Claudia a guvernérovy dcery Héro a posléze překážky v jejich svatbě, které strojí nevlastní bratr knížete, zlosyn Don John, pak vztah prostořeké Leonatovy neteře Beatrice a Claudiova přítele, zapřísáhlého starého mládence Benedicka, a nakonec linie popletených strážníků Puškvorce a Šťovíčka, kteří v podstatě omylem odhalí zákeřnou intriku Dona Johna.

datace, zařazení hry a název

William Shakespeare napsal **Mnoho povyku pro nic (Much Ado About Nothing)** v roce 1599. Tato komedie patří mezi jeho vrcholné „sváteční“ komedie. Sváteční, neboť se odehrávají ve svém způsobem svátečním čase. Zde je tím míněn konec války a nadcházející čas oslav a radovánek, ukončený obligátně tancem a dvojnásobnou svatbou.

„Veselá válka“ mezi Benedickem a Beatricí patří do veselicové atmosféry této komedie. Podobné agresivní slovní výměny mezi muži a ženami patřily k ustáleným velikonočním zvykům - pře či hádky plné nadávek nabyly postupně podoby obřadu a rituálu a posléze pronikly i do struktury svátečních komedií. Benedick a Beatrice si tak ve hře nevyřizují jen své staré osobní účty, ale přehrávají prastarý rituál spílání, který byl společně se vzýváním základním gestem obřadů plodnosti.

Mnoha motivy a postavami je tato komedie blízká o několik let starším hrám *Zkrocení zlé ženy* (např. „válka“ mezi Petrucciem a Kateřinou, podobnost postavy Biancy a Héro) či *Marná lásky snaha* (námluvy na zapřenou mezi králem a jeho pány a princeznou a jejími dámami) a také ovšem o něco mladší komedii *Večer tříkrálový*.

Název této hry, podobně jako Dobrý konec všechno napraví nebo Něco za něco, připomene přísloví či ustálené rčení (něco na způsob "dělat z komára velblouda"). Již slovo "povyk" v češtině (stejně jako v anglickém originále) nevzbuzuje jen představu hluku či křiku, ale také shonu, vzrušeného a zbytečného pobíhání sem a tam, navíc zbytečného zmatku, paniky a poprasku. I když název sám nenaznačuje

nic o povaze tohoto povyku, jako předpověď divadelního počasí funguje spolehlivě, neboť vyzařuje zvukovou i kinetickou energii Shakespearovy komedie od jejího začátku (příjezd Dona Pedra do Messiny) až do jejího konce (závěrečný tanec) a předjímá i společenský skandál, který je páteří hlavní dějové zápletky.

(části textu psané kurzívou jsou citacemi z eseje Martina Hilského *Mnoho povyku pro nic aneb zrcadla shakespearovské komedie*)

překlad, četnost uvedení

Mnoho povyku pro nic je jedna ze skupiny těch nejhranějších, nejčastěji uváděných Shakespearových komedií. A to jak ve světě (o čemž napovídá nespočet inscenací, ale také například slavná filmová verze Kennetha Branagha z roku 1993), tak v Čechách. Již na konci 19. století slavila úspěchy v překladu Jakuba Malého, na počátku 20. století se pak pevně usadila na českých jevištích v překladu Josefa Václava Sládka (diváci si obzvláště oblíbili dvojici Beatrice a Benedicka v podání Eduarda Vojana a Hany Kvapilové). Tento překlad začal být ale postupně od 40. let „nahrazován“ modernějším překladem Bohumila Štěpánka a v 70. letech pak překladem Břetislava Hodka. Švandovo divadlo si pro svou novou inscenaci vybralo moderní překlad předního českého shakespearovského překladatele Martina Hilského z roku 1997 (podobně jako například režisérka Eniko Eszenyi pro svou inscenaci v pražském Národním divadle v roce 1999 anebo Jiří Menzel v loňské inscenaci Jihočeského divadla v Českých Budějovicích), který je přímo výzvou pro rozpoutání opulentní jazykové hostiny plné vtipů a slovních hříček.

k inscenační úpravě

Úprava spočívá především v propojení některých okrajovějších postav, případně jejich zrušení. Jde o spojení figury oddávajícího Mnicha Francise s figurou Kostelníka, zapisujícího u soudu, nebo o spojení postavy knížecího posla s postavou knížecího dvořana a zpěváka Baltazara. Zcela zrušeny jsou pak postavy Strážníků, jejich „existence“ je vyřešena drobným vizuálním efektem, jejich repliky pak zvětšily part postavě strážného Šťovíčka. Jemně pozměněná je situace mezi Leonatem a jeho bratrem Antoniem ve scéně I. 2., dále je zvětšená role komorné Margarety a zmenšená komorné Ursuly. Ostatek úpravy jsou potom škrty menšího rozsahu, vedoucí k zdůraznění jednání, situace příběhu.

o inscenaci

Švandovo divadlo se po několika letech vrací k Shakespearovi. Po naposled uváděných hrách - *Sen noci svatojánské* (2005, režie Dodo Gombár) a *Oko za oko* (2004, režie Michal Lang) padla tentokrát volba na komedii ***Mnoho povyku pro nic***.

Tato Shakespearova komedie je jedinečnou možností pro setkání takřka celého souboru s výjimečným jazykem a doslova fyzickou prací s ním. Hru je zde také možno dobře obsadit, „partneřit“ tu mohou herci, kteří se spolu dosud v takové míře nesetkali (např. **Halbich-Stryková, Veselý-Šmíd**). A je to také výborná příležitost představit a vyzkoušet ve Švandově divadle nové tváře - **Matouše Rumla** jako Claudia, Terezu Voříškovou jako Héró a **Pavla Juřicu** jako Dona Johna.

Hlubšími, významovými důvody pro uvedení této komedie je pak důvěra inscenačního týmu v přesah Shakespearova propletence příběhů. Vždyť přece příběh dvou policistů „chudých duchem“, kteří v podstatě omylem a neradi rozetnou problém, který už už hrozil zničit štěstí a málem i životy osob mnohem intelektuálně i sociálně výše postavených je aktuální i v současnosti, že? O přitažlivosti archetypálního souboje mezi mužem a ženou, o věčné hře dvou ješitností ani nemluvě. Stačí se jen podívat, kolik současných románů, filmů, seriálů a podobně tohle téma - jak se dát všanc a přitom neztratit image, jak získat srdce druhého a nepřijít o to své - zpracovává.

Výklad inscenace je nejmórazněji zřetelný ze scénografického řešení **Charlese Ervena**, inspirovaného renesančním palácem a barokní zahradou. Vstupní obraz rajské zahrady zde symbolizuje svět lásky a nevinnosti, ale je také světem žen bez mužů. Následující vstup mužů - vojska a dále pak interiér paláce se zrcadlovým sálem značí svět moci. Vzájemné ovlivňování se, prolínání se obou světů, zahrady a paláce, pak kulminuje v situaci pokažené svatby Claudia a Héró. Následuje prázdný temný prostor (symbolický hrob), v němž je umístěn i skutečný Hérin hrob, který je ovšem zároveň posledním kouskem ztraceného ráje. Konečný obraz zmrtvýchvstání, renesance lásky, je pak nabíledni. Kostýmy **Ivany Brádkové** tyto dva odlišné světy, jejich protikladnost (mužnost uniforem a ženskost směsi dobových šatů) i jejich vzájemné ovlivňování se, po svém uchopuje či podle potřeby podtrhuje. Podobně jako písně a vůbec původní hudba **Michala Langa**.

Několik otázek pro představitele hlavních rolí:

Pro MATOUŠE RUMLA (role Claudia)

Po Dorotce si nyní vyzkoušíš další „jeviště“ Švandova divadla – tentokrát Velký sál. Je to znatelný rozdíl? Kde se ti hraje lépe?

Určitě je to velký rozdíl, největší bude pravděpodobně právě v prostoru. Ve Studiu je divák mnohem blíže hercům, a proto mu jakoukoli faleš divák neodpustí. Myslím si, že ve Velkém sále je herec naopak nucen „zvětšit“ prostředky svého výrazu. Mně osobně je bližší komornější prostředí.

Je to tvé první „profesionální“ setkání se Shakespearem?

Není. Se Shakespearem se setkávám už potřetí. Do mé „sbírky“ patří *Veselé paničky windsorské*, *Sen noci svatojánské* a absolventská inscenace na konzervatoři *Jak se vám líbí*.

Je ti postava Claudia v něčem blízká?

Claudio je velice horlivý milovník ale absolutně nerozvážný. Takový já nejsem, vše si dobře rozmýšlím a váhám, asi proto, že jsem Váha.

Pro TEREZU VOŘÍŠKOVOU (role Héró)

Práce na této inscenaci je Vaše první profesionální divadelní zkušenost (nepočítáme-li inscenace konzervatoře). Jaké máte dojmy? Je náročné začínat právě Shakespearem?

Ano, je to první zkušenost. Právě proto si dojmy raději nechám až bude po premiéře :-). Peru se se Shakespearem.

Jaká je Vaše postava Héró? Myslíte, že s ní máte něco společného?

Naštěstí je to jen postava, nemáme téměř nic společného. Hlavně doufám, že dostanu lepšího manžela než Héró.

Pro KAMILA HALBICHA (role Benedicka)

Po kolikáté se setkáváš se Shakespearem? Na které vzpomínáš nejraději?

Po třinácté. Poprvé to bylo v DISKu – Večer tříkrálový a role Malvolia. Hamlet – Divadlo Pod Palmovkou – trochu boj s větrnými mlýny, ale stálo to za to. Romeo a Julie na Hradě – Merkurzio – krásná role a šermy pod širým nebem. Vypíchl mi oko a v druhé půli už jsem se mohl v klidu dívat na své kolegy. Zkrocenka v Činoheráku – při zkoušení Povyku na tohle představení vzpomínám poměrně často. Benedikt a Beatrice – v mnohém Petruchio a Kateřina. Dál: Jak se vám líbí, Bouře, oko za oko... a došel mi fix!

William Shakespeare

MNOHO POVYKU PRO NIC

Hrají: K. Halbich, J. Stryková, V. Limr, M. Ruml j.h., T. Voříšková j.h., S. Šárský, L. Trojan j.h., P. Juřica j.h., T. Pavelka, M. Kačmarčík, A. Veldová, L. P. Veselý, J. Šmíd, R. Jašków, O. Černý j.h. / I. Dejmal j.h., K. Klepáčková j.h. / L. Ouhrabková j.h. a další.
Režie: M. Lang.

Překlad: Martin Hilský, režie: Michal Lang, dramaturgie: Markéta Bidlasová, inscenační úprava: Michal Lang, Markéta Bidlasová, scéna: Charles Erven, asistent scénografie: Jaromír Vlček, kostýmy: Ivana Brádková, hudba: Michal Lang, pohybová spolupráce: Martin Pacek.

Osoby a obsazení:

Don Pedro, kníže aragonský ... Viktor Limr
Benedick, pán z Padovy, dvořan dona Pedra ... Kamil Halbich
Claudio, pán z Florencie, dvořan Dona Pedra ... Matouš Ruml j.h.
Baltazar, dvořan a zpěvák Dona Pedra ... Ondřej Černý j.h.
nebo Ivan Dejmal j.h.
Don John, nevlastní bratr Dona Pedra ... Pavel Juřica j.h.
Borachio, přívrženec Dona Johna ... Tomáš Pavelka
Konrád, přívrženec Dona Johna ... Milan Kačmarčík
Leonato, guvernér Messiny ... Stanislav Šárský
Antonio, jeho bratr ... Ladislav Trojan j.h.
Héró, jeho dcera ... Tereza Voříšková j.h.
Beatrice, sirotek, jeho neteř ... Jana Stryková
Margareta, komorná Héró ... Apolena Veldová
Ursula, komorná Héró ... Klára Klepáčková j.h. / Lenka Ouhrabková j.h.
Puškvorec ... Luboš P. Veselý
Šťovíček ... Jaroslav Šmíd
Mnich ... Robert Jašków

Švandovo divadlo na Smíchově uvádí **3. března 2009** na Velkém sále jako čtvrtou premiéru sezóny 2008/09.

Švandovo divadlo je příspěvkovou organizací hlavního města Prahy. Jeho činnost dále podporují Městská část Praha 5 a Ministerstvo kultury ČR.

Fotografie k této inscenaci v tiskové kvalitě najdete na našich stránkách v sekci „pro média“: <http://www.svandovodivadlo.cz/index.php?cmd=page&id=1280>.

V případě zájmu o podrobnější informace nebo rozhovor s někým z inscenačního týmu se prosím ozvěte, ráda Vám vyhovím.

Děkuji za pozornost a přeji hezký den.

Barbora Mertlová

Barbora Mertlová, vedoucí marketingu a obchodu

Švandovo divadlo na Smíchově, Štefánikova 57, 150 00 Praha 5

tel.: +420 257 321 333, mobil: +420 602 470 394

e-mail: mertlova@svandovodivadlo.cz

www.svandovodivadlo.cz